

Grote waternavel (*Hydrocotyle ranunculoides*)

Foto: Johan van Valkenburg
Bron: NVWA

[Grote waternavel](#) is een overblijvende oeverplant die in de oever wortelt. De plant vormt lange stengels met brede, niervormige bladeren die op het wateroppervlak drijven. Ze kunnen tot 30 cm boven het wateroppervlakte uitsteken.

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2015: grote waternavel komt voor in Nederland, België, Frankrijk, Duitsland, Italië, Spanje, Portugal, Verenigd Koninkrijk en Ierland. Grote waternavel kan zich in een groot deel van Europa vestigen, maar waarschijnlijk niet in het noorden en oosten van Europa vanwege de strenge winters.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De plant groeit zeer snel en is in staat hele waterlichamen met een dichte mat van stengels te overgroeien, waardoor alle aanwezige inheemse waterplanten worden verdrongen. De dichte matten leiden tot afname van licht- en zuurstofgebrek in het water. Dit is ook schadelijk voor de inheemse waterfauna.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

De dichte matten van grote waternavel kunnen de doorstroming van watergangen belemmeren. De plantenmassa kan losraken en zich ophopen bij gemalen, stuwen en andere waterwerken. Ook wordt de kans op een overstroming vergroot. De recreatieve mogelijkheden, zoals zwemmen, pleziervaart en hengelsport, nemen af.

Overige effecten

De kosten van verwijdering van de plant zijn hoog.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2018: de grote waternavel is wijdverspreid over heel Nederland.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Zie onder 'Europa'. Grote waternavel komt ook in beperkte mate voor in Natura-2000 gebieden.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Zie onder 'Europa'.

Overige effecten

Zie onder 'Europa'.

De kosten voor het verwijderen van de grote waternavel zijn hoog. In 2007 waren 11 van de 16 Nederlandse waterschappen daar 1,8 miljoen euro extra aan kwijt.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

Grote waternavel staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten. Een soort die op de EU-lijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Voor grote waternavel geldt al jarenlang [een bezits- en handelsverbod](#) in Nederland.

Wat te doen?

Gooi verwijderde planten niet weg in de natuur, maar bij het groenafval. Het houden van deze soorten in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [RVO.nl](#).

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst, wat zij kunnen doen samen met water- en terreinbeheerders en anderen.

Meer info over grote waternavel

Oorsprongsgebied

Grote waternavel is oorspronkelijk afkomstig uit Noord- en Zuid-Amerika.

Habitat

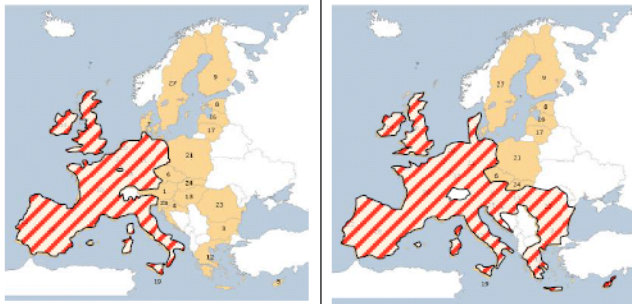
Zoet, stilstaand of langzaam stromend water, zoals kanalen, vaarten, sloten en beken. Grote waternavel groeit optimaal in voedselrijk water.

Introductieroute Europa

Grote waternavel werd geïmporteerd voor de handel in vijverplanten. De planten komen in de natuur doordat mensen overtollige planten weggooien in openbare wateren. Onopzettelijke verspreiding treedt op doordat plant blijft hangen aan o.a. boten en vistuig; nieuwe planten kunnen al ontstaan uit 1 cm lange stengelfragmenten met een stengelknoop.

Aanwezigheid in de EU

huidige vestiging (2015)   mogelijke vestiging

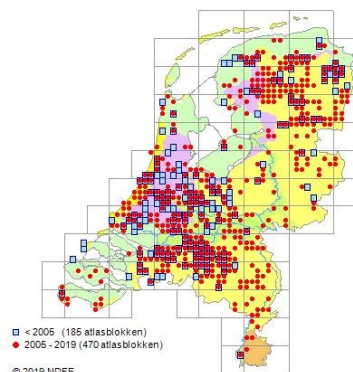
Introductieroute Nederland

Grote waternavel is in Nederland gekomen door de handel in vijverplanten.

Aanwezigheid in Nederland

In 2019: grote waternavel komt wijdverspreid voor in heel Nederland.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 1994.

Verspreiding van grote waternavel in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Grote waternavel was tot 2016 de enige plant waarvan de handel in Nederland al wettelijk verboden was. De kans op introductie is verder verminderd sinds de plaatsing op de EU-lijst in 2016. Grote waternavel heeft zich al gevestigd in ons land. De plant verspreidt zich hoofdzakelijk vegetatief: delen van de plant verplaatsen zich via stromend water en kunnen elders uitgroeien tot nieuwe planten. De snelheid van verspreiding is hoog.

Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

Bronnen

[Nederlands soortenregister](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

EU-factsheet

[Q-bank invasive plants](#)

Laatste update: 18-03-2019